

Examenul de bacalaureat național 2014
Proba E. d)

Filosofie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar.

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.**

I. TÊTEL **(30 pont)**

A. Írják a vizsgalapra a helyes válasz betűjét az alábbi esetekre vonatkozóan. Egyetlen válasz lehet helyes.

1. Az ember felfogható úgy mint az axiológia alanya, értékhordozó és értékteremtő:
 - a. az erkölcsfilozófiában
 - b. a megismerési elméletben
 - c. a metafizológiában
 - d. a társadalom-politikai filozófiában
2. A szabad akarat a következőt jelenti:
 - a. az ember abszolút szabadságának az alátámasztását
 - b. az ember azon szabadságát, hogy több lehetőség közül választhat
 - c. az egyén szabad vallásgyakorlását
 - d. az ember azon szabadságát, hogy nem veti alá magát az igazságtalan törvényeknek
3. Az etika sajátossága egy olyan elv miszerint a boldogság a lélek ésszerű cselekedete, az erénynek megfelelően:
 - a. az utilitarizmus
 - b. az eudaimonizmus
 - c. a hedonizmus
 - d. a deontológia
4. Az eljárásjogi igazságosság a következőre vonatkozik:
 - a. az igazságtalanság kijavítására és a jogtalanul elítéltek kárpótlására
 - b. a javak és a kötelezettségek, valamint az előnyök és a hátrányok elosztására,
 - c. a javak, kötelességek és az előnyök elosztására az érdem függvényében
 - d. a törvények betartására és korrekt alkalmazására és a jogi igazságtétel megvalósítására
5. A teleológia szemszögéből egy cselekvés erkölcsi értéke a következők függvényében értékelhető:
 - a. ennek a célja szempontjából
 - b. annak a konkrét kontextusnak a szempontjából, amelyben megjelenik
 - c. az elfogadott erkölcsi normák szempontjából
 - d. a kötelesség teljesítése szempontjából
6. Az alkalmazott etika keretén belül felvetett sajátos kérdéskör:
 - a. a megismerés
 - b. az emberi természet
 - c. az abortusz
 - d. az ontológia

18 pont

B. Az alkalmazott etika megjelenésével egyidőben, az Amerikai Egyesült Államokban, a XX század második felében lehetőség nyílt a mindennapi élet újrendezésére olyan erkölcsi elvek és értékelések nyomán, amelyek nem tartoztak csupán egy-egy értelmiségi elit köréhez; minden ember, aki a társadalom része, elnyerte azt a jogát, hogy ésszerűen értékelje a valóságot.

Nevezzenek meg három jellemzőjét az alkalmazott etikának!

6 pont

1. Szemléltessék egy konkrét példán keresztül az eutanáziát és a választási szabadság kapcsolatát !

3 pont

2. Fogalmazzanak meg egy filozófiai kijelentést, amelyben kapcsolatot teremtenek az állampolgári öntudat és a felelősség között!

3 pont

II. TÉTEL

(30 pont)

Elemezzék tömören filozófia szempontból az *élet értelme* kérdéskörét az alábbi támpontok alapján:

- nevezzenek meg egy filozófust, aki az *élet értelmének* kérdéskörével foglalkozott

4 pont

- mutassanak be egy filozófiai tézist/felfogást az *élet értelmére* vonatkozóan

10 pont

- szemléltessék azt a filozófiai tézist/felfogást, amit bemutattak egy konkrét példán keresztül a jelenkori társadalomban!

6 pont

- fogalmazzanak meg egy ellenérvet azzal a tézissel/felfogással szemben, amelyet bemutattak!

6 pont

- nevezzenek meg egy kapcsolatot, amely az *emberi természet* és az *élet értelme* fogalmai között létezik

4 pont

III. TÉTEL

(30 pont)

A. Adott a következő szövegrész:

Az igazságosság, amiről itt szó van egy arányosság, de az igazságtalanság az, ami kívül van az arányosságon, részben többet feltételez, másrészt pedig kevesebbet, mint, ami neki tulajdonítható.

(Arisztotelész, *Nikomakhoszi etika*)

Az adott szövegrészből kiindulva:

1. Pontosítsák Arisztotelész értelmezése szerint az igazságosság és az egyenlőség közötti kapcsolatot!

4 pont

2. Nevezzenek meg egy különbséget az arisztotelészi felfogás és egy másik filozófiai felfogás között, ami az igazságosság és az egyenlőség kérdéskörére vonatkozik!

6 pont

3. Bizonyítsák be körülbelül egy fél oldalas terjedelemben az *egyenlőség* és az *érdek* szerinti kiosztást, felhasználva a sajátos értelemben vett arisztotelészi filozófiai fogalmakat!

10 pont

B. Tudván, hogy az ember egy értékelő, értékhordozó és értékteremtő lény:

1. Érveljenek a kijelentésbe foglalt filozófiai felfogás mellett!

6 pont

2. Fogalmazzák meg személyes véleményüket a kijelentésben szereplő filozófiai felfogás aktualitására nézve!

4 pont